

ПАРИЖ. — Французські часописи, обговорюючи справу проголошених націстами польських документів, кажуть, що Німеччина зробила це тому, щоби підкопати престиж през. Рузвельта й унеможливити тим його вибір. Преса називає документи й «фальшивими»¹.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1924

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
видачею числа, в котрім оголошується хоча б одна сторінка.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ТІЛЬКИ „ОДИН ВОРОГ“!

Американські газети подали, що новий польський уряд, який тепер перебуває на вигнанні в місті Анжер у Франції, заявив через свого міністра закордонних справ, А. Залеского, що до воєнних цілей Польщі належить її відбудова в давніх границях. „Що було забране Польщі силою, те має бути віддане законним власникам“, заявив Залеский. Що більше: з того, що він заявив, виходить якнайясніше, що ніхто інший, а тільки Польща повинна розмежувати дві автократії: німецьку і російську.

Отсі слова передали газети дослівно, так виразно, що нема і не може бути ніякого, навіть найменшого сумніву щодо цього, як їх розуміти. І, зовсім зрозуміло, американські газети дали цьому і відповідні заголовки, такі, з яких виразно видно, за що Польща воює і як виглядатиме нова „демократична“ Польща, згідно з політикою нового польського уряду. Цеж говорить польський міністер закордонних справ!

У тому самому часі, коли це читаємо, надходять до нас з Парижу заклики „уряду У.Н.Р.“ і „Українського Комітету“ в Парижі, щоб усі ми об'єдналися і визнали цей „уряд“ і цей „Комітет“ як загально-українське, репрезентативне тіло, що мало б заступати українську справу. Представник цієї акції, п. О. Шульгин, пише: „На полі бою лишився „один ворог“, але ворог смертельний — червона Москва... І цей ворог братерський порозумівся з тою самою Німеччиною, що нині тримає у своїх лаптах Польщу...“ Іншими словами, маючи на увазі й інші висловлювання п. Шульгина та його давню польонофільську лінію, нам треба йти разом з Польщею, а ще точніше, з новим польським урядом. Треба допомогти йому і „Комітету“ порозумітися з тими Сікорськими і Залескими, що не тільки не стидяться того, що самі поповнювали насильства над українським народом у давній Польщі, але ще запевняють світ, що ті самі насильства далі будуть поповнюватися. І далі будуть домагатися закінчення українських земель, а може ще й поспробують, як їм допише щастя, знову піти на Київ, щоб здійснилося те, що вони приобіцяють світові, що між Росією і Німеччиною буде поставлений новий „християнсько-демократичний“ польський мур. Коли такі речі діються і коли їх проголошують самі державні керманічі „нової“ Польщі, то як може знайти в українському народі попертя такий український „уряд“ чи „Комітет“, що дораджує українському загалові „порозуміння“ з ось таким польським урядом? Де є ті раби і політичні маньяки, що могли би поперти таку акцію? Так, Москва це наш величезний ворог. Але Польща теж. З Росією розправиться наш нарід у бою, в революції, на рідній землі. З нею мусимо воювати і на міжнародній арені, але на тому самому полі мусимо стати до „бою“ і з імперіалістичною Польщею, з польським насильством. Мусимо поборювати ще і ту імперіалістичну нахабність Польщі, що використовує хвилевий міжнародний сентимент (що є з нею в ненависті до Гітлера і Сталіна) на те, щоб нас придавити, щоб не дати виринути українській справі й Україні, що хоче, щоб було по давньому: тільки — Москва і Польща. Того роду „нова Польща“ є для нас такий самий ворог, як і „єдина Росія“. І тому треба з нею воювати, а не годитися.

Евген Онацький (Рим).

НОВИНИ З ЗАХІДНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

(Писане 18. березня 1940).

Завтра „Ля Конте де Савоя“ відпливає до Америки, разом з Сомнером Велесом, і я поспішаюся подати Вам деякі новини з Західних Українських Земель, бо маю враження, що сполучення італійськими пароплавами левніше від повітряного, особливо з огляду на англійську цензуру.

Маю відомості з цілком різних джерел, що більшовики в останніх тижнях вивезли з Галичини всіх польських колоністів. Взагалі всіх тих, що дістали були землі з шарцельованих маєтків польських поміщиків. У тій загальній масі польських колоністів знайшлася певна скількість і українських селян. Усіх повезли, як кажуть, аж на Далекий Схід. Скільки вивезених у цей спосіб підраховують на 160,000 люду. Пояснюють цей польовий крок зростом польських революційних організацій, що розкидалися дещо, об'єднуючи населенню повернення давньої Польщі, що прожене більшовиків і „розправиться“ з українськими „бунтівниками“.

Отже щоби позбавити поляків того єдиного елементу в краю, на який поляки могли спертися, більшовики повнозрили всіх польських колоністів, захопивши з ними і деякого з наших.

Але так є, що й в українському населенні антибільшовицькі і антимосковські настрої все зростають. Ходять чутки, що на весну можна надіятися різних повстань, які, на жаль, у теперішніх умовах будуть тільки марним кровопусканням. Доносять, що навіть давні комуністи по селах цілком виликувалися із свого комунізму.

З першим березня закінчилися переселення німців з Галичини та Волині і наших лемків та холмців до Советчини (не знаєте власне, куди саме). Отже необхідні зазначити два цікаві факти: 1) до Советчини переселилося приблизно 28,000 люду, але із Советчини виселилося, разом з німцями і нібито як німці, коло 20,000 наших українців. Отже скількино відплив майже зрівнявся з припливом. 2) до Советчини переселилася головна, якщо не виключно, найтемніший елемент з московських і лемківських сіл, заляканих можливістю повернення давньої Польщі та приваблених московською комуністичною пропагандою, що промовляла до

„русскости“. З Галичини і Волині висмігувало дуже багато найсвідомішого і найактивнішого українського елементу, що був безпосередньо загрожений терором ГПУ. Але цікаво одночасно відзначити, що серед цих 20,000 емігрантів тільки 30% складається з інтелігентів; інші 70% це робітники і селяни, що воліли емігрувати до Німеччини, ніж залишатися на своїх рідних землях під більшовиками. І цей останній факт незвичайно вимовний: кілька місяців більшовицького панування вистачило, щоб кинути ці маси народу в передню німецьких комісій з просьбами признати їх „німецьке“ походження! Тепер усі вони ще перебувають по різних таборах, розкинених по цілій Німеччині, де відбувається їхня реєстрація та докладніше вивчення особистих прикмет кожного окрема. Потім їх відвезуть на місця нового поселення. Можна тільки побажати, щоб їх поселили бодей на землях, що спорожили після виселення лемків до Советчини. Але нема в тому ніякої певності.

На українських землях під Німеччиною народні школи майже всі мають українську викладову мову і українських учителів. Але досі, всупереч попереднім відомостям і надіям, нема ані одної української гімназії, і навіть не знати, чи буде. Взагалі, не вважаючи на те, що німці йдуть назустріч українським збігням і переселям і дають їм можливість заробляти і жити, над усім життям українським у Німеччині, з огляду на німецько-московський союз, нависла чорна хмара невпевності. Всі живуть з дня на день. По селах Лемківщини та Холмщини, що правда, відбувається мурашкова щоденна організаційна праця, виростають нові „Просвіти“, нові кооперативи, повстають різні хліборобські об'єднання та установи економічного характеру, і село помітно відживає, відпочиває, і почасті навіть відмосковлені української інтелігенції і де допитливі уми хотіли би продрати запону, що відділяє сучасне від майбутнього, настрої цілком не веселі. Панує атмосфера невпевності... Але, не вважаючи на неї, і серед інтелігенції йде велика праця. Підготовляються матеріали для

різних наукових і літературних збірників, намагаються грати для закладів Наукового Інституту, є жвава видавнича діяльність навкруги „Книги“ проф. Кубійовича та „Краківських Вістей“. Щодо цих останніх, то вони доходять до Італії цілком добре і регулярно, але не знаю, чи доходять вони до Америки, і тому вважаю за потрібне їх схарактеризувати. Це досить великий часопис на вісім і десять сторінок, призначений головним для відродження українського села на Лемківщині та Холмщині. І тому переповнений матеріалами літературного та історичного характеру, писаними легко і приступно. Знаходимо в ньому цікаві дописи з різних місцевостей, з яких можемо собі скласти приблизний образ життя нашої провінції, що відроджується, але не знаходимо в ньому ніяких політичних статей, що їх, очевидно, не пропускає німецька цензура. Інформаційно-політичний матеріал обмежується на статті, що походять з офіційних німецьких агентств.

„Краківські Вісті“ — єдиний український часопис на тери-

торії польського генерал-губернаторства. Він має тиражу 10,000 і дуже легко розходить-ся, бо попит на українське друковане слово дуже великий. Крім того в Берліні раз на місяць виходить „Український Вістник“ на правах рукопису (без права продажу); для членів УНО, як його офіційний орган (5,000 тиражу), та „Голос“ для українських полонених. Цей останній має теж тираж 5,000 і призначений виключно для українських полонених, яких ще досі знаходиться по таборах коло 10,000. Ніхто інший цього часопису не може дістати. В Празі, поруч з тижневиком „Наступом“, почав виходити літературно-науковий місячник (книгою) „Проблем“. Він ще дуже тоненький (перше число має тільки 32 сторінки), але приносить цікавий матеріал для читання і виглядає дуже культурно. Зачуваємо, що в скорому часі почне виходити якийсь літературний журнал в Румунії, де, після закриття „Самостійної Думки“, потреба в такому журналі дуже відчувається.

закладовано, згідно комасовано, гр.-кат. парохії (Ряшівщина). Наступ на українства був повільний, але систематичний. В багатьох селах гр.-католики почувають себе ще українцями, хоч не говорять уже по українськи. Національна свідомість слаба, за винятком частини околиць Лежайська та Перемишля.

Населення збубіжале. Перемишля густота 130 на 1 кв. км. Гайки ґрунтової малесені. Господарство в 3 гект. зачислюється вже до заможних. Перемишля тут мабуть найбільше з усіх Західних Земель. Промисл. доволі розвинений у північній частині округи, та довіз до міста сук так викинуло населення. ґрунти переважно піскові, не надто врожайні.

3) Лемківщина. Повіти: південна частина беззівського, сяниського, рештки льського, короснянський, яселський, горлицький, новосанчівський і східний ріг новоторського повіту.

Стоки гір Середнього й Малого Бескиду заселені українцями (густота в горах 56 на 1 кв. км.). Чим далі на північ, до низини, до залізниці Сяніч, Коросно, Ясло, Струже, Новий Санч — тим чимраз населення густіше (до 120), але й ширше частіше не українські присілки, а то й цілі села. Рона, рафінерія, живці наспроваджували цілу масу спеців чужинців. Є тут живці й літніці: Романів, Іваніч, Горлиці, Жегестів, Криниця, Мушниця, Шавниця. Нафтова промисловість у Загір'ю, Іваніч, Коросно, Ясло, Лібуша.

Населення дуже відірване від націоналізації. Національна свідомість доволі сильна, але ще під примітивним ґрунтом „ми русини“. Багато „кацапів“. Деякі села православні. Багато в тому „помогла гр.-кат. адміністрація в Ріманові (адміністратор о. Медвешський — старокатолік) та займанщицька політика. Хоч в останньому часі москвофіли мали нахил до порозуміння з українцями.

Населення, головне ближче міст, доволі заможне, дуже підприємчeve й під умілою рукою дає себе вести до конструктивних завдань. — („Українське Слово“).

ВЯЧЕСЛАВ БУДИНОВСКИЙ
НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ
історичне оповідання
про цікаві шляхетські й купецькі інтриги з часів, коли історична Польща правила Україною, і турки правили на іздахали на неї на грабиді.
ЦІНА 75 ЦЕНТИВ.
"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(11)

— Амінь! — закінчив урочисто Любомицький, але Хмельницький стояв мов акаміяний. По булаву, що її подавав йому канцлер, його рука не підіймалася. Хвилину повисла канцлерова рука з булавою в повітрі й мовчки, наче зрезигновано, опустила на стіл. Мовчанка, що запанувала на момент, видалася вічністю. Осолінський опанував себе як міг, Любомицький переступав з ноги на ногу. Колиж нарешті промовив Хмельницький, оба відіхнули з полегшенням, наче визволені з китів якоїсь невидимої змори.

— Доземний поклін — тут сотник глибоко поклонився — й щира, синівська вдячність Його Милості нашому Найяснішому Панові за те, що в столиці Речі Посполитої, серед турбот великих та праці прапора, розложив на столі й нерушучою для добра всіх на-

— Та коли б година призначена, коли історія розгоряє свою книгу й замочила вже золоте перо в інкавст, то не в мене в цілій Україні, в преславному Війську Запорозькому світлішій голови, мужнішій руки, що піднесла цей золотий тягар на добро Речі Посполитої й славу Короля Його Милості?

Сотник замовк, ждучи відповіді, та коли Осолінський мовчав, говорив далі:

— Ще раз мій доземний поклін Його Королівській Милості за довіра й ласку, що одно вам, пане канцлере, за певнення в мої синівські вдячності й готовності виточити останню краплю крові за Короля Його Милості, але вірте мені, що ласка ця не по моїй заслугі, тягар не по моїй силі.

Хмельницький похилився у пояс і облававши канцлера за коліна, ждав, поки він його свою мізерну, кров з серця виточить й головою лягти за Його Милості.

Хмельницький підняв кінець прапора, розложив на столі й поцілував його з набожністю.

пуздро. Булава так і залишилася на столі й виблискувала, мов гадина.

— Пане сотнику, то є, пане гетьмане! — промовив усе діловито канцлер. — Відомо мені, що є у вас такий звичай козацький, стародавній, тричі відновляється від почестей. Та тут вам не козацька рада, а з перших, що признали вашу щира й дружню розмову. Така є воля Його Милості Короля й коли ви, в що я ні хвилини не сумніваюся, справді йому прихильні й віддані, то не слід вам відмовлятися.

Хмельницький хотів підірватися зостільця, щоб ще раз підкреслити свою відданість королеві, але канцлер зупинив його. Осолінському очевидно надолі ті святочні орації; він хотів найкоріше довести діло до краю й це Хмельницький помітив.

— Пане чєснику! — звернувся до Любомицького. — Рятуйте хоч ви мене з цієї опресії. Другий мій щирий і приятель, не від сьогодні ми з собою знайомі, так бодай ви заступитесь за мене й переконайте Його Милості пана канцлера, що не під силу мені бу-

лава.

Любомицький посміхнувся значуче.

— Зле ви вибралися, пане мій і друже милий. Не мого, напевно слово заважило в найласкавішому рішенні Його Королівської Милості, але, признаюся вам, я був один тут, охоче до жертв і радо силну, мужну й лицарську руку за найгіднішу гетьманської булави. Як би рад вам допомогти, та тим разом уже вибачтеся.

— Нема ради, пане гетьмане! Рома льокута, кавза фініта.

— Не кажіть це останнього слова пане канцлере! Є в мене на приміті й голова отверта й серце жовнірське й рука залізна, що їм би булава була і в заслугу і під силу.

Канцлер зацікавився:

— Про когось ви думаете?

— Про друга мого й приятеля, та ще й кума — Його Милості пана полковника чигиринського Кричевського Станіслава.

Канцлер замахав руками.

— Нічого з того! Нічого з того! Знаємо ми й цілком па-

на Кричевського, дарма, що саме вчора дійшла до нас відомість про його заїзд на Переволочну пана Арцишевського. Заїзди — шляхетська звичка й колиб тільки те, то не в цьому булоб імпериментум. Та є друге, куди сакраментальніше.

— Дай Боже всякому такої поваги й прихильності серед козацтва, що їх має пан Станіслав — пробував настоювати Хмельницький.

— Знаємо про те й радіємо, що в чигиринському полку, по панау Закшевському така згода й гармонія запанували. Та є імпериментум, що його ні нам ні пану Станіславу не перескочити.

— Який же це імпериментум, коли можна знати?

— Римської віри пан полковник і баста.

— Диди його були грецької віри...

— Ні, ні, для булави приймати нову віру, чи хочби вертатися до старої, не годиться. Хмельницький зрозумів, що ця позиція втрачена, але не піддавався.

— А Барабаш?

— Старий, нездара, в сідлі спить.

— А Ілєшенко?

— Двох живих обдурить один грек, але вірменен обдурить чотирьох греків. Ви же не нашої й не вашої, а вірменської крові. Автім — уже не терпляче закінчив Осолінський — така є воля Короля Його Милості й годі.

(Дальше буде).

ІВАН ФІЛИПЧАК
ІВАНКО БЕРЛАДНИК

Відомий український історичний романіст оповідає в цій повісті про князя Івана Ростиславича, званого Берладником від міста Берладу в Молдавії, що було столицею його князівства в 12 столітті. Автор малює неспокійні часи, постійні війни та владу князя, великого українського державника, меткого полководця, що ходив з походом аж у московські землі, а загинув від отруї у Греції.

ЦІНА 50 ЦЕНТИВ.

Замовляйте:

"Svoboda"
P. O. BOX 346,
81-83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ

Український народ.

Під заголовком „Український народ” відомий італійський публіцист і щирий приятель українського визвольного руху, п. Е. Інсабато, містить на сторінках „Л'Еспрессо” з 15. лютого велику статтю-рецензію (на повних два стопиці друку) на книжку проф. Е. Онанького „Студії до історії і до культури України”. Книжка Онанького — це не переклад, а дає безперечні докази, що Україна — це не якийсь там географічний вираз, як іще хтось думає, але живий і неподільний чинник, що переможно переборює усі спроби його націоналізації, виявив, коли царська Росія завалилася, військову міць та організаційні здібності; затримав, не вважачи на різні кордони, що поділили його між різними державами, єдність письменства, мови і політичних та соціальних ідеалів. Навіть в українському мистецтві „свє” одна тільки надія, і виявляється одно тільки жадання: виявити світові творчі сили українського національного генія, оригінального в своїй змісті, неповторного в своїх виявах: надія і жадання незалежного життя, вільного від усякого чужинського утиску...”

„Український народ”, закінчує свою цікаву статтю п. Інсабато, „складається в своїй величезній більшості з селян, що залишаються глибоко вірні своїй нації. Його життєвість виявляється в його незломних жаданнях; його значіння й вага — в чисельності його населення, що складає в рамках Союзу Народів Радянську Українську Республіку, що тільки формально „рівна в правах” іншим сфедерованим республікам, але в дійсності знаходиться на поштові абсолютного московського централізму, а його справа освячена здоровим антикомуністичним духом, його справжньою антибольшевицькою функцією та незломним спротивом супроти московського імперіалізму, однаково, як білого так і червоного...”

Приєднання Західної України до СРСР.

Д-р Дж. Конфорта в журналі „Л'Еспрессо” (Держава) за січень 1940 р. вмістив цікаву правничу аналіз тій процедурі, що нею московський уряд вважав потрібним супроводити гвалтовний акт прилучення Західної України до Союзу Народів Радянської України до Союзу Народів Радянської України. „Ця процедура, зазначає автор, тільки видається легальною, себто відповідною законам; правні форми були в дійсності дотримані, навіть у дрібніших подробицях, і то в такій мірі, що вони робилися впрост смішні; але по суті, істотно, ніяк не можна визнати, щоб Москва дійсно зважала на волю населення... Підчас воєнної окупації займаючи визначили тих кандидатів, які їм більше

підходили, вибрали їх між комуністами та їх симпатиками, що давали гарантії певності й відданості; потім большевики продовжали підказувати тим лялькам усе, що мало бути зроблене в усіх подробицях, щоб зробити якнайкраще враження й осягнути намічені цілі... Інакше кажучи, Москва ввесь час тримала в руках нитки нової комедії, що відбулася на лоні історії, трагічної комедії, бо в ній міліони українців і білорусів, що ніколи не просили про союзову інтервенцію, були принесені в жертву...”

Статтю супроводять документи: переклади декларації Народних Зборів Західної України і Білорусії, Відчит про засідання Найвищого Совету в СРСР та закони про прилучення Західної України і Білорусії.

Ця стаття д-ра Конфорта виявляє дуже добре всю лицемірну брехню большевицьких, ніби „демократичних” комедій.

Релігійні справи.

Щоденник „Л'Авеніре д'Італія”, що виходить у Болонії, присвятив в ч. з 17. лютого велику статтю релігійним справам у Західній Україні. Католицький орган перш за все стверджує (ніби думаючи про високі прелатів інших народів), що українські єпископи, священники і черці, під час і після большевицької окупації Зах. Укр. Земель залишилися зразково на вірних місцях, хоча й знали, що вістря комуністичного режиму будуть звернені перш за все проти них. Були спроби накласти руки на митрополита А. Шептицького, але їх не було доведено до кінця, з огляду на спротив народу. Апостольський делегат на Волині та інші північно-східні провінції, єпископ Чарнецький, був вигнаний із своєї резиденції і ув'язнений в одному львівському монастирі. Так само і старославівського єпископа викинули з його резиденції, але залишили на свободі. Всі католицькі семінарії і школи закрито, їхню власність конфісковано, і навчання релігій особам духовного звання заборонено. Чернецькі чини розв'язано, їхні друкарні віддано для друкування антирелігійних видань. Цю статтю вмістила „Віта Католіка”, що виходить у Кремені (23. лютого 1940).

В союзовому раю.

Один із італійців, що знаходився підчас большевицької окупації Західної України від большевиків у Львові, а потім у Станіславові, п. Г. Капай-Ревелі, описує в римському „Мессаджеро” з 11. березня свої враження від большевицького раю, доперва створеного на Зах. Укр. Землях. Ці його враження нічим не відрізняються від тих, що їх українські збігці вже встигли стільки разів оповісти — жалюва мізерія, моральна, розумова і фізична; антирелігійні переслідування; безкоштовні і — часто такі марні — черги перед крамницями; неминуча загроза голоду; труси, арешти і висилки... Рай, з якого всі, хто може, втікає, як утік зрештою і п. Капай-Ревелі.

Пам'яті С. Русовій.

Нотуємо в „Гасета ді Венеція” (з 5. березня) невеличкий некролог, присвячений пам'яті невідомої української дівчини і великої патріотки, п. Софії Русової, що минулого місяця упокоїлася на 81 році життя, в Празі, на чужині. Відзначається особливо її постійна участь у численних інтернаціональних жіночих конгресах, де покінула завжди дуже енергійно, але одночасно і з великим тактом, боронила та пропагувала українську справу.

НА РІЗНІ ТЕМИ

НАТЯК?

Відслання до Москви советського посла в Парижі у Франції, Суїца, по всякій правдоподібності є запевненням наближаючого зрівняння зносин між Францією й Росією, а може й між Англією й Росією. Дивного в тому не було нічого. Англія й Франція воюють проти Німеччини. Росія є союзницею Німеччини.

Через те советська амбасада в Парижі або Лондоні являється хіба агентурою Німеччини для нищення Англії й Франції.

ДИПЛОМАТИЧНІ НОВИНИ.

За відсланням советських амбасадорів з Парижу й Лондону піде скоро певно відслання англійських і французьких дипломатів з Москви.

Здавалось би, що це повинно здержати Англію й Францію зривати зносини з Росією.

Однак значіння англійських і французьких дипломатів у Москві багато менше, ніж значіння советських у Парижі й Лондоні. Советський амбасадор і його агенти можуть в Англії й Франції говорити собі, з ким лиш захочуть, англійські й французькі в Москві не можуть, бо російські піддані знають, чим це пахне говорити з чужим дипломатом.

ДИПЛОМАТИ ДОДОМУ!

Англія закликала до Лондону своїх представників у балканських державах. Мають ради над тим, як почати на Балкані живішу акцію.

Очевидно, акція буде звернена проти Німеччини, котра по поглядженні фінської війни Росією й унеможливлення дальших заходів на півночі Європи, сконцентрувала свою увагу на Балкан.

ПОЩО ЦЕ ВИТЯГАТИ?

На французькому фронті появилися перші польські летничі ескадри.

Говорив до них польський прем'єр, генерал Сікорський: „Ви останні воювали в Польщі, й будете першими воювати у Франції”.

Чи не було би краще для самої Польщі про ті бої в Польщі згадувати як найменше?

МАДЯРСЬКА ЗАПЕВНЕЦЬ.

Доносять газети, що мадярський прем'єр Телекі повернувся до своїх відвідин в Італії дуже задоволений: він дістав від Італії запевнення, що на Балкані все останеться так, як було.

Можна сумніватися, чи справді задоволений Телекі, що на Балкані все має остатись, як було досі. Це мабуть лише половина його щастя: добре, що Мадярщини не проковтне Німеччина; зле, що Мадярщина на проковтне Семигороду.

ПОТРІБНИЙ СОЮЗ.

Кажуть американські кореспонденти в Італії, що з італійської преси виходить тепер уже зовсім ясно, що Гітлер приїздив до Мусоліні, щоб наближити Італію до німецько-російського союзу.

Виходить теж з донесення, що Гітлерові його місія не повелася. Рим дуже не потягає за союз з Москвиною.

Це так сьогодні. Як довго так буде, лише сама будучність покаже.

ТРЕБА ВМІТИ Й ЦЕ.

Радіові світлинки з стрічки Гітлера й Мусоліні в Бренері були великим розчаруванням для прихильників Мусоліні. Вони потвердили, що правду писали кореспонденти, які замітили значні зміни в вигляді й поведінці італійського диктатора.

Тепер з Італії прислано в Америку позовану фотографію Гітлера й Мусоліні. Тут уже Мусоліні робить веселу й молодечу міну, а Гітлер удає когось, що зів канарка. При порівнянні її з радіовими фотографіями пригадуються слова Мусоліні, сказані одному фотографові, що хотів його зняти при обіді: „Ох ні, чоловік має виглядати на світліні якнайкраще. А хто виглядає добре при їжі?”

ПЕРЕСТРАХ ПРИЧИНОЮ ГИКАВКИ

Є всякі причини, чому люди замикаються. Та найбільше людей замикаються через те, що колись у своєму житті пережили великий страх, або яке інше сильне нервово напруження. Страшенна, неспівмірність може стати причиною гикання. Тому часто таке трапляється, що коли людина стане здоровішою, сильнішою та сміливішою, то перестане й замикаватися.

МАНІФЕСТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ У ТОРОНТІ

Дня 16 березня ц. р. українці в Торонті, Канада, влаштували величаву маніфестацію, на якій заманіфестували однодушно свою лояльність супроти прибраної батьківщини, а також бажання допомогти своїм братам у старім краю. Цю маніфестацію влаштували вони спільними силами, себто створили комітет, до якого увійшли всі українські організації — СУС, УНО, гетьманці, католики, православні, євангелісти, крім большевиків. Але теж треба вважати немалим успіхом наших братів українців.

Маніфестація була влаштована у великій місцевій залі Сентрал Текнікел Скул, яка була вщерть виповнена. Кількасот людей мусили стояти, а кількасот цілком не могли дістатись до середини, тому відійшли.

Концертна програма цієї маніфестації була величавою. На ній виступав великий спільний хор, зложений з 125 хористів, під орудою п. Петра Юндака, диригента У. Н. Дому в Торонті. На цей концерт були також спеціально запрошені два українські мистці, п. Михайло Голінський, оперний співак, і п. Роман Придаткевич з Нью Йорку, композитор і скрипак-віртуоз. Були теж виступи українських танців під проводом п. Віктора Мошука. Були й промови.

Хоч започаткував програму відспіванням канадського гімну, а далі виконав: „Ой, зійди на могилу”, „Качки”, „Щедрик” і на закінчення гимні американських українців.

Велику овацію справила публіка п. М. Голінському, якого добре пам'ятає з його попередніх виступів у Торонті, в 1938 р., коли то його теж усі, включаючи родовитих канадійців, ширю в Торонті витали, а навіть посадили Торонта вручив йому на знак гостинності і пошани „ключ до Торонта”. Тоді вся канадська преса в найкращих словах висказувалась про нашого співака і порівнювала його до Каруза. П. Голінський вповні оправдав сподіванки прийнятих. Він виконав надзвичайно гарно пісні: „На що мені вродо”, „Ой, поля, ви поля”, арію з опери Андреа Шерні, та три наддатки, яких домагалась розентузізована публіка. Музичний критик місцевої канадійської газети „Телеграм” знову висказався найкраще про п. Голінського і порівняв його до Каруза.

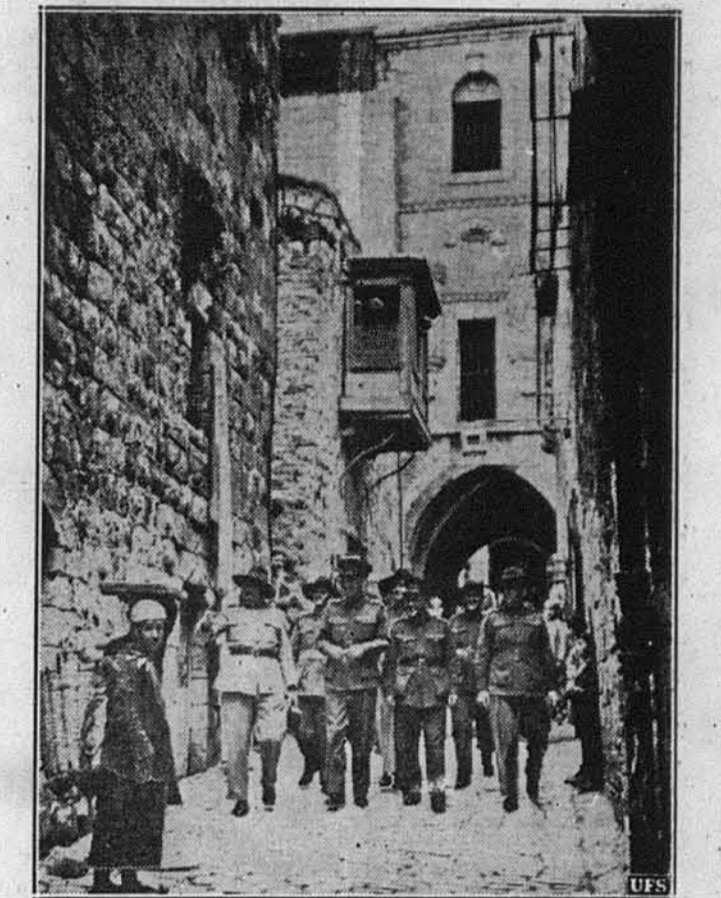
П. Роман Придаткевич, якого торонці мали приємність перший раз витати, дійсно по мистецьки виконав кілька композицій, чужих і своїх власних: „Пісня про чабанів з Поділля” та „Аркан”. Своєю грою він захопив публіку, яка рясними і виразливими оплесками домагалась надатків. Гурт танцюристів у числі 30, під проводом п. Мошука, виявився також дуже добре. До танців пригравала музика під кермою п. Метельського. Чудовий хор, як виглядом так

ІІ ІМПОРТОВАНІ З ПАРИЖУ ІІ
НАРЕШТІ МОЖНА ДІСТАТИ
ПУДЕРНИЦІ „СОМРАСТ”
В УКРАЇНСЬКІМ СТИЛЮ.
з українським гербом ТРИЗУБОМ і 5 гербами українських земель у прецудному виконанні одного з наших найкращих артистів у Парижі.

Герб — у голубій і золотій красі
Пудерниця кремового, чорного або вишневого кольору (для вибору покупця)

Чудова пам'ятка на Великодний або інший дарунок
Знаменита нагода зарепрезентувати український артистичний виріб перед чужинцями
ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 2 ДОЛЯРИ.

Замовлення слати до:
“SVOBODA”
81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ОГЛЯДАЮТЬ СВЯТЕ МІСТО.

Австралійські жовніри, що приїхали до Палестини на війну, оглядають з провідниками Єрусалим.

SUNSHINE THEATRE,
141 EAST HOUSTON STREET,
NEW YORK CITY.

ЧЕРЕЗ ТРИ ДНІ
ВІСНОК — ЧЕТВЕР
APRIL 2-4, 1940
Кожного дня від 12. полудня

ДВІ НАЙКРАЩІ УКРАЇНСЬКІ ФІЛЬМИ
ТРАГЕДІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ
ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

і виконанням пісень, солісти й танці, зробили на всіх якнайкраще враження і навели українців гордощами на їх походження.

Промови виголосили: адв. Микита Романюк, що був головою комітету, а водночас переводив програму того концерту. Він імені українців привітав усіх та заявив, що всі українці Канади, з винятком малих гуртів комуністів, стоять на сто відсотків біля Канади, Англії і цілої Бритійської імперії в їх війні і бажують для них перемоги. Говорив також місцевий редактор канадійської газети „Телеграм”, п. Дж. Снайдер. Він був одягнений у вишивану сорочку та підперезаний крайкою. Про українців він висказувався в найкращих словах. Далі говорили: представник посадики Торонта, д-р Ф. Канбой, представник Канадійського Червоного Хреста, на якого ціль був влаштований той концерт, пані Брус.

Другого дня канадійські газети принесли довгі статті про той концерт та довгі дописи, в яких висловлювали канадійським українцям признання за їх роботу.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

КОЛИ ПРИЙШЛИ ІНДІЯНИ ДО АМЕРИКИ?

Д-р Даймонд Дженес, антрополог Краєвого Музею в Канаді, подав Вашингтонській Академії Наук рапорт про питання, звідки й коли ввійшли в Америку червоношкірі індіани.

На основі своїх розслідувань, д-р Дженес доводить, що індіани прибули до Америки з Азії через пролив Герінга. Прибули вони кількома імміграційними хвилями, а імміграція відбулася коло два тисячі літ тому.

На його думку, перші до Америки перебралися азіати з племені Атапаска десь у перші тисячоліття перед Христом. Вони принесли з собою спігові черевки, лук і стріли. Вони наперли на ескімосів, що жили в Алясці, й заставили їх посухнути свої оселі далі на схід.

Він каже теж, що ці індіани при приході в Америку не знали ще робити черепи, а відкрили цю штуку доперва по своїм переході на американську сушу.

Легка справа.

— Що ти зробив би, як би доктор сказав тобі пити лише половину тієї горілки, яку ти тепер пєш?

— Пив би два рази міцніше,

ІВАН ФІЛИПЧАК
БУДІВНИЧИЙ
ДЕРЖАВИ

Проф. Іван Філіпчак, відомий український історичний повість, дає нам у цій повісті образ часів і постаті перемиського князя Володимирка, як будівничого української держави, що завоював всю Галичину.

Читач пізнає наше давнє життя, нашу бувальщину, життя й звичай наших предків у 12 столітті.

Мимоходом автор навчає, як працювати, служити й любити свою вітчизну.

ЦІНА 70 ЦЕНТІВ.
“Svoboda”
81-83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИКОДНЕ ЧИСЛО
„СВОБОДИ”

появиться цього року
ПІД ДАТОЮ 27. КВІТНЯ 1940.

І, як попередніх років, дасть нагоду бізнесменам, професіоналістам, відділовим працівникам і всім іншим громадянам та громадянкам зложити своїм клієнтам, коштумерам і знайомим

ВЕЛИКОДНІ ПОБАЖАННЯ.
Всі такі великодні побажання мають бути в адміністрації „Свободи”
НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК У ПОНЕДІЛОК, 22. КВІТНЯ.
На бажання вишлемо величину й ціну звичайних форматів таких бажань
Адміністрація „СВОБОДИ”.

Пері за той час також обзирав довкруги і серед слонів він пізнав неспокійного Малока. „Диви, Тарзане, чорний Малок”. Тарзан напівголосом відповів, що він це сам знає і додав: „Цей слон відіграє за хвилину важну роль в нашій боротьбі з тими дикунами. Себто, я маю надію, що він пі як слід відіграє”.